

НАЈВАЖНИЈЕ ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА

ОПШТИ ДЕО

Студенти који испит припремају из уџбеника *Кривично право, општи део*, двадесет шесто издање (2019. година), морају бити упознати са изменама и допунама Кривичног законика које су ступиле на снагу крајем 2019. године. У наставку је дат преглед најважнијих измена и допуна које је потребно припремити за испит, почев од априлског испитног рока 2020. године.

1. Сврха кажњавања

Као сврха кажњавања сада је одређена И РЕТРИБУЦИЈА: сврха кажњавања сада је и остваривање праведности и сразмерности између учињеног дела и тежине кривичне санкције.

2. Врсте казни – казна доживотног затора

Казна затвора у трајању од 30 до 40 година више НИЈЕ ДЕО СИСТЕМА КАЗНИ и све одредбе КЗ којима је она регулисана су брисане.

Уведена је нова казна - КАЗНА ДОЖИВОТНОГ ЗАТВОРА. Она се може ПРОПИСАТИ само изузетно, за најтежа кривична дела или најтеже облике тешких кривичних дела, и то уз казну затвора. Може се ИЗРЕЋИ само као главна казна. Доживотни затвор се НЕ МОЖЕ ИЗРЕЋИ лицима која у време извршења кривичног дела нису навршила 21 годину. НЕ МОЖЕ СЕ ИЗРЕЋИ ни у случајевима када закон предвиђа да се казна може ублажити (члан 56. став 1. тачка 1, тзв. законско ублажавање казне) или када постоји неки од основа за ослобођење од казне.

3. Условни отпуст

Учиниоца који је осуђен на казну доживотног затвора, суд МОЖЕ (тзв. факултативна могућност условног отпуста) условно отпустити ако је издржао 27 година затвора.

Уведена је ЗАБРАНА УСЛОВНОГ ОТПУСТА – суд не може условно отпустити осуђеног за кривична дела: тешко убиство (члан 114. став 1. тачка 9), силовање (члан 178. став 4), обљуба над немоћним лицем (179. став 3), обљуба са дететом (члан 180. став 3) и обљуба злоупотребом положаја (члан 181. став 5).

Осуђеном на казну доживотног затвора условни отпуст траје петнаест година од дана када је условно отпуштен.

4. Поврат

Суд је обавезан да, под одређеним условима, приликом одмеравања казне поврат цени као ОБАВЕЗНУ ОТЕЖАВАЈУЋУ ОКОЛНОСТ (раније је поврат био ФАКУЛТАТИВНА отежавајућа околност) - Ако је учинилац кривичног дела учињеног са умишљајем раније осуђен за умишљајно кривично дело, суд ће ту околност узети као отежавајућу, ако од раније осуде или издржане казне није протекло пет година. У том случају, суд не може изрећи казну испод границе прописане законом или блажу врсту казне (ЗАБРАНА УБЛАЖАВАЊА КАЗНЕ), изузев ако закон предвиђа да се казна може ублажити или ако закон предвиђа да се учинилац може ослободити од казне, а суд га не ослободи од казне.

Уведен је институт ВИШЕСТРУКОГ ПОВРАТА – За кривично дело учињено са умишљајем, за које је прописана казна затвора, суд ће изрећи казну изнад половине распона прописане казне, под следећим условима: 1) ако је учинилац раније два пута осуђен за кривична дела учињена са умишљајем на затвор од најмање једну годину; 2) ако од дана отпуштања учиниоца са издржавања изречене казне до извршења новог кривичног дела није протекло пет година.

5. Ублажавање казне

Одредба која регулише СУДСКО ублажавање казне измењена је – Суд може учиниоцу кривичног дела изрећи казну испод границе прописане законом или блажу врсту казне, кад утврди да постоје нарочито олакшавајуће околности које УКАЗУЈУ на то да се са ублаженом казном може постићи сврха кажњавања.

6. Стицај

Ако је за неко од кривичних дела у стицају утврдио казну доживотног затвора, суд ће изрећи само ту казну (принцип апсорпције).

7. Условна осуда

За кривична дела за која СЕ МОЖЕ ИЗРЕЋИ казна затвора у трајању од ОСАМ ГОДИНА (раније десет година) или тежа казна не може се изрећи условна осуда.

Условна осуда се не може изрећи ако није протекло више од пет година од правноснажности осуде којом је учиниоцу изречена казна затвора или УСЛОВНА ОСУДА за умишљајно кривично дело.

8. Застарелост кривичног гоњења и извршења казне

Кривично гоњење и извршење казне НЕ ЗАСТАРЕВАЈУ за кривична дела за које је ПРОПИСАНА КАЗНА ДОЖИВОТНОГ ЗАТВОРА.